

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Corollarium notatu dignum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

contactus agentis ad passum, est conditio quam Deus potest supplere, ut in solutione precedentis objectionis dicebamus. Tum etiam, quia si aliqua ratione res non existens non possit causare, maxime quia id quod in se non existit, nec ratione sui potest agere, cum in se non sit nec ab alio ut instrumentum ad operandum assumi: Sed hac ratio non convincit: Ergo & Minor probatur: Licet id quod in se non est, non possit assumi ut instrumentum ab alio in cuius mensura non sit, non tamen impossibile videtur quod assumatur ab alio in cuius mensura est: Sed res futura, licet in propria mensura non sit, est tamen in mensura Dei, futurum enim est præiens æternitati, quæ est mensura Dei: Ergo à Deo potest assumi ut instrumentum physicum.

Confirmatur: Quod ratione sui non extenditur ad causalitatem alicujus termini, ut Dei instrumentum potest extendi, quia Dei causalitas ad talem terminum extenditur: Ergo pariter quod in se non existit, si tamen existat in mensura superiori Dei, quæ extenditur ad futurum, ut instrumentum Dei, poterit extendi ad aliquid physicè causandum.

Hæc tamen solutio sustineri nequit, potestque breviter confutari: Agere enim est actualitas causæ efficientis: non prima: Ergo secunda, subindeque supponit esse, quod est prima actualitas.

Confirmatur: Quia calefactio est actio productiva caloris, & terminatur ad illum, debet in agente supponere calorem, vel formaliter, vel eminenter: Sed causalitas seu efficientia physica, est productiva existentia, & terminatur ad illam: Ergo debet supponere esse in agente, & consequenter ad agendum semper requiritur & supponitur existentia.

Nec valet si dicas, quod agere necessariò requirit existentiam, non in mensura propria, sed in mensura Dei, quæ est æternitas. Nam contra est quod operatio quæ est productio rei in hac mensura nostra creata, existit etiam in tali mensura: Ergo etiam prima actualitas rei agentis, nimirum existentia, debet esse mensurata eadem mensurâ. Unde

Ad primum fundamentum hujus solutionis respondetur, multoties requiri ad causalitatem alicujus causæ aliquas conditiones essentialiter, & non solum ex natura rei, ut patet in apprehensione finis, quæ quidem ad finalizandum, in probabiliori sententia, solum est conditio, & tamen nec de potentia Dei absoluta potest moveri voluntas à fine, sine prævia apprehensione illius: pariter ergo ad agendum physicè essentialiter requiritur existentia, subindeque à Deo suppleri non potest. De contactu autem jam dictum est, quod si loquamur de contactu suppositi, seu de approximatione agentis ad passum, non requiritur essentialiter ad agendum; contactus tamen virtutis, essentialiter est necessarius, cum claudatur essentialiter in actione per quam agens operatur, ut in solutione precedentis objectionis declaravimus.

Ad secundum, concessa Majori, nego Minorem, ad probationem, nego Majorem; quia implicat ex terminis, ut dictum est, quod agens operetur operatione mensurata mensurâ creatâ, nisi ipsum etiam tali mensurâ mensuretur: cum autem etiam assumatur à Deo ut instrumentum, debeat operari operatione mensurata mensurâ creatâ, consequens est id quod in se nullo modo

existit, non posse à Deo ut instrumentum assumi. Ad confirmationem, concessa Antecedente, nego Consequentiam quia ut mox dicebamus, hoc ex terminis implicat, nulla verò est impeditio, quod aliqua res creata recipiat in se virtutem aliquam, per quam ad aliquam operationem elevetur, ad quam ex natura sua & virtute propria nequit peringere. Hac igitur solutio prætermittitur.

Dicendum est, quod quando D. Thomas dicit passionem & resurrectionem Christi esse instrumenta nostræ salutis & resurrectionis, hoc debet intelligi de passione & resurrectione, prout sunt quidam motus in fieri qui transiunt, sed secundum quod aliquo modo remanent in humanitate, ratione cicatricum, & scitium gloriæ, quæ in ea perseverant. Veluti dicunt, idcirco passio & resurrectio Christi dicuntur causæ nostræ salutis & resurrectionis, quia humanitas Christi, ut per passionem & resurrectionem immutata, modificata, ac determinata, ad hos effectus præstandos à Deo ut instrumentum assumitur.

Obicies sextò: In humanitate Christi non est virtus sufficiens ad physicè causandam gratiam & alios effectus supernaturales: Ergo non causat illos physicè. Consequentia patet, probatur Antecedens. Nam vel talis virtus esse corporea, vel spiritualis? Non corporea, alias non posset subiectari in anima Christi, nec concurrere ad effectum spirituale, qualis est productio gratiæ: neque etiam spiritualis, quia non potest recipi in corpore Christi, quidquid enim recipitur, ad modum recipientis recipitur, atque ad corporeum esse debet, si ejus subiectum sit corpus: Ergo &c.

Respondeo negando Antecedens, ad eius probationem dico, virtutem constituentem humanitatem Christi in ratione instrumenti physici, esse spirituale, licet recipiatur in subiecto corporeo; Ratio est, quia licet virtus spiritus ex natura sua permanens & completa, quæ est ea quam habet causâ principalem, neque recipi in subiecto corporeo, bene tamen illa quæ ex natura sua est transiens & incompleta, qualis est virtus humanitatis Christi ad parandam miracula, & causandam gratiam, ut potest consistit vel in motione, vel in qualitate transiente, five transeunte. Solutio desumitur ex D. Thoma infra quæst. 62. art. 4. ad 1. ubi proposita eadem objectionem, sic respondet: Ad primum dicendum quod virtus spiritualis non potest esse in re corporea, per modum virtutis permanentis & complete: nihil tamen prohibet esse in corpore virtutem spiritualement instrumentalem, in quantum scilicet corpus potest moveri ab aliqua substantia spirituali ad aliquam effectum spiritualement inducendum, juxta quam conditionem debet similiter distingui illud axioma, Quidquid recipitur, ad modum recipientis recipitur, & concedi, si illud quod recipitur sit permanens; negari verò si sit solum virtus transiens. De quo subtilius in Tractatu de sacramentis.

§. III.

Corollarium notari dignum.

EX dictis inferes, gratiam miraculorum in Christo, non fuisse virtutem aliquam, seu qualitatem permanentem habitualement in illo, sed qualitatem naturâ suâ finentem & transeuntem, quamvis propter dignitatem subiecti, in eo fuerit per modum habitus.

Prima pars hujus corollarii patet ex dictis.

Nam gratia miraculorum, seu vis patranda miracula, humanitati Christi collata, non est virtus principalis, sed instrumentaria, ipsam ele-
vans ac reddens potentem ad patranda miracu-
la: Atqui vis instrumentaria non est qualitas ex
natura sua permanens, sed fluens & transiens,
ut docent Philosophi 2. phylis. Ergo & vis pa-
trandi miracula humanitati Christi collata.

Dices Christi humanitati in ordine ad mira-
cula est tribuenda perfectissima virtus instru-
mentaria possibilis, hoc enim exigere videtur
in infinita dignitas ipsius Christi: Sed possibilis est
virtus instrumentaria de se permanens ad mira-
cula efficienda: Ergo illa humanitati Christi cō-
cedi debet. Major videtur certa, Minor probatur.
Character est potestas & virtus permanens
in anima, ut dicemus in Tractatu de Sacramen-
tis: Sed ille est vis instrumentalis ad efficienda
sacramenta, & convertendum panem in corpus
Christi: Ergo possibilis est virtus instrumentaria
de se permanens ad miracula faciendā.

Respondeo primò distinguendo Majorem:
Tribuenda est Christo perfectissima virtus instru-
mentaria possibilis, secundum potentiam
Dei absolutam, nego: secundum potentiam ordi-
nariam, concedo: ut enim sæpe diximus, non
est necesse ponere in Christo omnem majorem
perfectiōnem ei possibilem secundum poten-
tiam Dei absolutam, alias oporteret ponere
gratiam habitualement in illo in perfectiori gradu
quam de facto illam habuit, cum potuisset ejus
gratia esse magis intensa: similiter secundum
scientiam inditam omnia debuisset cognoscere
per unam speciem, quia hæc species non vide-
tur impossibilis, quæ tamen communiter ne-
gantur: Sed fat est illi tribuere omnem majorem
perfectiōnem possibilem de potentia ordi-
naria, quæ est sufficiens ad intrinsecum orna-
tum ipsius humanitatis, & ad finem Incarnatio-
nis, atque accommodata suavi dispositioni di-
vine providentiæ: licet autem gratis admittatur
posse dari virtutem instrumentariam ad mira-
cula, de se permanentem, tamen hoc non est
secundum potentiam Dei ordinariam, sed
absolutam.

Respondeo secundò, datâ Majori, negando
Minorem, nam ut ait D. Thomas 2. 2. quæst.
178. art. 1. ad 1. impossibile est dari aliquam
qualitatem ad faciendā miracula: quod intelli-
gendum est (ut interpretatur Capreolus) de
qualitate de se & ex natura sua permanenti,
non verò de qualitate viali & transeunte. Unde
ad exemplum quod in contrarium adducitur,
dicendum est characterem non esse virtutem instru-
mentalem completè & in actu secundo, sed
incompletè & in actu primo, quatenus per il-
lum Sacerdos constituitur in aptitudine, ut re-
cipiat virtutem instrumentalem, & elevatio-
nem à Deo, seu motionem agentis principalis,
per quam ministerialiter & instrumentaliter o-
peratur, ut in Tractatu de Sacramentis latius
exponemus. Unde character est forma permanens,
non quia est virtus instrumentaria, sed
quia per illum tanquam per participationem
Sacerdotii Christi sanctificantur atque deputantur
fideles divino cultui: omnis autem sanctificatio
quæ fit per Sacerdotium Christi, est
perpetua, re consecratâ manente; est enim Sacerdotium
Christi æternum, secundum illud
Psalmi 109. Tu es Sacerdos in æternum.

Secunda pars corollarii, quæ asserit virtutem
Tom. IV

A patranda miracula in Christo, quamvis ex se &
natura sua fuerit transiens, per accedens tamen,
ob dignitatem subiecti, in eo fuisse ad modum
habitûs, & permanentem breviter suadetur. Ad
perfectiōnem Christi pertinebat, virtutem faci-
endam miraculorum esse in eius humanitate
perfectissimo modo: Sed perfectus est illam habere
permanentem, & ad modum habitûs, quam
transeunte, & per modum dispositionis: Ergo
Christus virtutem illam ex se & ex natura sua
transeunte, habuit permanentem & per modum
habitûs: Sicut supra disputatione 12. articulo 5.
dicebamus, quod licet donum prophetiæ detur
communiter per modum motionis & con-
fessionis transeuntis; in Christo tamen, ratione
conjunctionis animæ ejus ad Verbum, fuit per-
manentem, & per modum habitûs: unde sicut ob
hanc rationem Christus prophetabat, quando
volebat, ita poterat efficere miracula, quoties,
& quando volebat, semperque ad ea patranda
paratam habebat assistentiam & concursum di-
vine omnipotentis, ut articulo præcedenti an-
notavimus.

Dices, Qualitas quæ secundum se & quoad
suam substantiam est transiens, etiam quoad
modum debet esse talis, cum modus essendi
proportionetur ipsi substantiæ rei: Ergo si virtus
patranda miraculorum in Christo, secundum se
& quoad suam substantiam, fuerit transiens, etiam
quoad modum & statum debuit esse talis.

Respondetur negando Majorem, non enim
repugnat quod aliqua qualitas sit quoad sub-
stantiam transiens, & quoad modum permanens:
ut enim dicitur in Logica, capite de qualitate,
datur qualitas, quæ quoad substantiam est
dispositio, seu de facili mobilis à subiecto, &
quoad modum est habitus, seu à subiecto diffi-
cile mobilis, ut habitus opinionis in hereticis: sicut
è contra datur qualitas, quæ quoad substantiam
est habitus, & quoad modum est dispositio,
ut scientia quæ est in tyrone. Sicut ergo
Theologi docent lumen gloriæ collatum Paulo
in raptu per modum transeuntis, fuisse naturâ
suâ permanentem, atque habitum: ita pariter ex
adverso nos dicimus, donum miraculorum ani-
mæ Christi collatum, quamvis fuerit qualitas
naturâ suâ transiens, in Christo tamen, ob digni-
tatem subiecti, & ratione conjunctionis animæ
ejus ad Verbum, fuisse permanentem, & habuisse
modum & statum habitûs.

DISPUTATIO XX.

De Impeccabilitate Christi.

Ad Questionem 12. D. Thomæ.

Hactenus egit sanctus Doctor de perfe-
ctionibus humanitatis assumptæ, nunc
agere incipit de defectibus ejusdem na-
turæ, & primò de illis quæ ad corpus pertinent,
quod facit quæstione decimâ quartâ, deinde de
illis quæ spectant ad animam, quod præstat qua-
stione decimâ quintâ. Sed quia circa primum
nulla occurrit difficultas hic discutienda, ad se-
cundum progrediemur, & de impeccabilitate
animæ Christi sequentibus articulis disere-
mus.